

סיכום ספר שמואל ב'

שְׁמוּאֵל ב'

נערך לכבוד תלמידי תלמוד תורה
"זכרו גוש" נווה הראל.

שם:

נערך בסייעתא דשמיא
על ידי המוזנך בנשה שלומי.

סיכום עמואל ב'

פרק א' :

לאחר מות שאול, דוד חוזר מהמלחמה בעמלק ויושב בצקלג. ביום השלישי לשיבתו שם, מגיע נער שברח ממחנה שאול, בגדיו קרועים ואדמה על ראשו (סימן לאבל).

שואלו דוד – מהיכן אתה מגיע? ועונה הנער: ממחנה ישראל. דוד שואלו מה היה במלחמה והנער מספר: **א. עמ"י ברח מהמלחמה.**

ב. הרבה מעמ"י מתו.

ג. שאול ויהונתן מתו.

דוד שואל את הנער: איך אתה יודע ששאול ויהונתן מתו? עונה הנער, שכשהיה בהר הגלבוע, ראה את הפלישתים רודפים אחרי שאול ומשיגים אותו. שאול קרא לנער ושאל אותו מהיכן הוא והנער ענה שהוא עמלקי. שאול ביקשו שיהרגו ואכן, הנער עשה זאת. לאחר מות שאול, הוא לקח את כתר שאול ואת האצעדה (מין תכשיט) שעל זרועו של שאול ומביא לדוד.

דוד קורע את בגדיו ומתאבל על שאול ויהונתן עד הערב.

לאחר מכן, שואל דוד את הנער מי הוא והנער עונה שהוא "בן איש גר עמלקי". שואלו דוד – איך הרגת כך את משיח ה' ? דוד קורא לאחד מנערו שיהרוג את הנער ואומר דוד לנער העמלקי – אתה אחראי למותך כי אתה עצמך אמרת שהרגת את משיח ה'.

לאחר מכן, דוד קורא קינה על שאול ויהונתן. ("קינת דוד").

שמואל ב' – פרק ב' :

אנשי חברון ויהודה מושחים את דוד למלך בחברון.
דוד מברך את אנשי יבש גלעד על כך שקברו את שאול.

אבנר בן נר, שר צבא שאול, ממליך את איש בושת בן שאול.

אבנר בן נר וצבאו נפגשים בבריכת גבעון עם יואב בן צרויה (שר צבא דוד)

וצבאו. אבנר מציע שהצבאות ילחמו זה בזה ואכן, קמים 12 איש מכל צבא ונלחמים. באותו יום מתו אנשים רבים וצבאו של יואב בן צרויה מנצח את צבאו של אבנר בן נר.

עשהאל בן צרויה, אח של יואב ואבישי (רודף אחרי אבנר להורגו ואבנר בורח כיון שלא רצה לפגוע בעשהאל, אך הוא לא מפסיק לרדוף אחריו לכן אבנר זרק עליו את החנית בצידה השני ולא במקום החד והמסוכן על מנת שלא להורגו, אך החנית פוגעת בצלע החמישית של עשהאל וכך נהרג עשהאל בן צרויה.

יואב כועס מאוד על אבנר, יואב ואבישי יוצאים לרדוף אחרי אבנר על מנת לנקום בו, וכל בנימין נאספו יחד עם אבנר, וכאן פונה אבנר אל יואב ומבקש ממנו להפסיק לרדוף, יואב שומע לאבנר וחוזר לאחוריו.

שמואל ב' – פרק ג' :

יש מלחמה בין בית שאול לבית דוד כאשר דוד הולך ומתחזק ובית שאול הולכים ונחלשים.

וכן מסופר על נשות דוד וילדיהן : אמנון – בנה של אחינועם הזרעלית , קלאב – בנה של אביגיל, אבשלום – בנה של מעכה (בת תלמי מלך גשור), אדוניה – בנה של חגית, שפטיה – בנה של אביטל, יתרעם – בנה של עגלה

איש בושתי בן שאול חשב שאבנר רוצה את רצפה בת איה, פילגש שאול, וכועס עליו. אבנר מאוד כועס על החשד של איש בושתי ואומר לו שהוא מעדיף להיות כלב בבית דוד מאשר להיות ראש בבית שאול. בנוסף, הוא מתכוון לעשות הכל כדי שהמלוכה תהיה בבית דוד.

אבנר שולח שליחים לדוד ומבקש ממנו לכרות איתו ברית. דוד מסכים בתנאי שיחזיר לו את מיכל בת שאול (שהרי שאול נתנה לפלטי בן ליש). בנוסף, דוד מבקש גם מאיש בושתי בן שאול את מיכל בחזרה ואיש בושתי מביא לו את מיכל, כאשר בעלה, פלטי בן ליש, מלווה אותה עד יישוב ששמו "בחורים".

לאחר מכן, אבנר אומר לזקני ישראל – עד היום רציתם להמליך את דוד עליכם והנה, זה רצון ה'. הוא אומר זאת גם לאנשי בנימין וגם לדוד. אבנר מבקש מדוד ללכת ולאסוף את כל העם על מנת להמליך את דוד במעמד כל העם ודוד מסכים.

לאחר צאת אבנר מבית דוד, מגיע יואב בן צרויה וצבאו והם שואלים את דוד – מדוע שילחת את אבנר בשלום? הרי הוא בא רק כדי לרגל אחריך. **יואב הולך עם אנשיו, ללא ידיעת דוד והורג את אבנר כנקמה על שהרג את עשהאל.**

דוד שומע זאת ואומר כי הוא אינו שותף למעשה, הוא מקלל את בית יואב- שכל זרעו יהיו חולים בצרעת וזבים ומחזיקים בפלך (נשענים על מקל מרוב חולי), ונופלים בחרב וכן יהיו עניים. לאחר שקברו את אבנר, דוד חוזר לביתו והעם רוצה לתת לו לאכול אך, דוד נשבע שלא יאכל עד הערב. העם מבין שהריגת אבנר לא היה מרצונו של דוד. דוד מקונן על מות אבנר, דוד מבקש שה' ישלם לעושה הרעה כרעתו.

שמואל ב' - פרק ד' :

איש בושת בן שאול שומע שאבנר מת והוא נחלש.
מסופר כי היו לאיש בושת בן שאול שני שרי גדודים – רכב ובענה.

ליהונתן בן שאול יש בן ושמו מפיבושת שהיה נכה ברגליו, כיוון שכששמעה אומנתו על מות שאול ויהונתן במלחמה, ברחו אומנתו מפחד הפלישתים ונפל מפיבושת מידיה, ומכך נהיה נכה ברגליו. מפיבושת היה בן 5 כאשר נפלו שאול ויונתן במלחמה.

רכב ובענה הולכים והורגים את איש בושת בן שאול על מיטתו ומביאים את ראשו אל דוד. הם מצפים שדוד ישמח שהרגו את בן אויבו, אך דוד מספר להם כי כעס והרג את הנער העמלקי שאמר שהרג את שאול ואף אותם הוא יהרוג. **דוד מצווה על נעריו והם מקצצים את ידיהם ורגליהם של רכב ובענה,** תולים אותם על הבריכה בחברון ואילו את ראשו של איש בושת בן שאול, דוד קובר בחברון בקבר אבנר בן נר.

שמואל ב' - פרק ה' :

ביסוס מלכות דוד :

באים כל שבטי ישראל לחברון, ומבקשים מדוד שמלוך עליהם, ואכן זקני ישראל עושים ברית עם דוד ומושחים אותו למלך על ישראל.

דוד המלך כובש את מצודת דוד היא עיר דוד.

חירם מלך צור מכבד מאוד את דוד ושולח לדוד עצי ארזים ואנשים העובדים באומנות בעץ ובאבן, על מנת שדוד יבנה בית מפואר.

עוד מסופר בפרק על הבנים שנולדו לדוד בחברון, והם: שמוע, שובב נתן ושלמה, ויבחר ואלישוע ונפג ויפיע, אלישמע אלידע ואליפלט.

לאחר ששמעו הפלישתים על כך שהמליכו ישראל את דוד עליהם, באו כולם יחד להילחם עם דוד.

כאשר הפלישתים היו בעמק רפאים הסמוך לירושלים, שאל דוד את ה' האם לצאת להילחם מול הפלישתים, ה' עונה לדוד שכן יצא וינצח את הפלישתים.

וכאשר באו שוב הפלישתים להילחם מול דוד, שאל דוד שוב את ה' האם לצאת נגדם, וה' ענה לו שהפעם לא יבוא באותו דרך כבפעם הראשונה, אלא ילך מצד אחר וכך ינצח אותם, ובאמת כך היה ודוד ניצח אותם.

שמואל ב' - פרק ו' :

דוד אוסף לעצמו עוד 30,000 איש לצבאו. הם הולכים על מנת להעלות את ארון האלוהים מבית אבינדב לירושלים.

עוזא וְאֶחָיו בני אבינדב, נוהגים את העגלה שעליה נמצא הארון (בכך טעו שלא נשאו את הארון על הכתף ככתוב "כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו").

דוד וכל בית ישראל רוקדים ושרים לפני הארון. וכאשר הם מגיעים למקום שנקרא "גורן נכון", הארון מתנדנד ונראה כעומד ליפול. עוזא מושיט את ידו על מנת לתפוס את הארון. ה' כועס על מעשה זה של עוזא והורגו. דוד מבין שעוזה לא נהג בארון בצורה הנכונה והמכובדת וקורא למקום "פרץ עוזה".

דוד מפחד לקחת את הארון לביתו והוא מעבירו לבית עובד אדום הגתי. הארון נשאר שם 3 חודשים ובית עובד אדום מתברך בזכות הארון. אומרים זאת לדוד והוא מעלה את הארון לעירו (עיר דוד).
שוב, העלאת הארון מלווה בפיוזז וכרכור (ריקודים) סביב הארון וגם דוד רוקד.

ומיכל בת שאול, אשת דוד, מביטה מהחלון ומזלזלת בליבה בדוד על כך שהוא ביזה את עצמו לרקוד באופן כזה לפני ארון ה'.
מניחים את הארון במקומו ודוד מקריב עולות ושלמים. לאחר מכן, דוד מברך את העם ומחלק להם מהקרבן.

בשובו לביתו, מיכל לועגת לו ואומרת שהוא התנהג כמו אחד הריקים, ולא כמו מלך. עונה לה דוד – אני מעדיף להתנהג בצורה יותר פשוטה ושפלה כאשר זה לכבוד ה' יתברך.

הפרק מסתיים בכך שלמיכל בת שאול לא היה ילד מאותו יום והלאה עד יום מותה.

שמואל ב' - פרק ז' :

דוד מגיע לתקופת מה של שקט ממלחמות. הוא אומר לנתן הנביא שהוא רוצה להקים בית לה', שהרי, איך אפשר שאני אשב בביתי כשארון ה' נמצא באוהל. נתן אומר לדוד שיעשה כרצונו.

בלילה, ה' נגלה אל נתן הנביא ואומר לו – עד עכשיו, לא שכנתי בבית ולא ביקשתי מאף שבט בעמ"י שידאג לי לבית. ה' אומר שהוא היה עם דוד בכל אשר עשה וגם את הבית, לא דוד יבנה אלא- לאחר מות דוד, בנו, שילך בדרכו, יבנה את הבית לה'. בן זה ישמע בקול ה' וכשלא יעשה כדבר ה', ה' יכעס עליו.
נתן אומר דברים אלה לדוד.

דוד מודה לה' ומשבח אותו על כל מה שעשה ה' בשבילו, ואמור דברי שירות ותשבחות לפני ה'.

שמואל ב' - פרק ז' :

מסופר על מלחמה שהיתה לדוד נגד פלישתים וגם בה הוא מנצח.

"תועי מלך חמת" שומע על הניצחון שהיה לדוד נגד חיל הדדעזר, ומברך את דוד ושולח לו עם בנו יורם כלי כסף, זהב ונחושת, ודוד הקדיש את הכל לה' כדי שיהיה מוכן לבניין בית המקדש.

בסוף הפרק מוזכרים הפקידים הבכירים של דוד : יואב בן צרויה – שר צבא, יהושפט בן אחילוד – מזכיר, ממונה על ניהול הדינים והמשפט) צדוק בן אחיטוב ואחימלך בן אביתר – כהנים, שרֵיה – סופר, ובניהו בן יהוידע והכריתי והפלתי ובני דוד, היו כהנים) ראשים ושרים על העם)

שמואל ב' - פרק ט' :

דוד מחפש אם נותר מישהו מבית שאול על מנת שיעשה עמו חסד עבור יהונתן (שהרי, בספר שמואל א' פרק כ' הם נשבעים שאחד יעזור לשני ולא יפגעו אחד בשני עד עולם).

דוד קורא לציבא שהיה עבד בבית שאול ושואלו האם נשאר עוד מישהו מבית שאול. ציבא עונה שיש ליהונתן בן נכה רגליים. שואלו דוד – איפה הוא? עונה ציבא – בבית מכיר בן עמיאל הגר במקום הנקרא "לו דבר".

דוד שולח לקרוא למפיבושת. מפיבושת מגיע לדוד ומשתחוה, ופחד אולי דוד רוצה להורגו. דוד מרגיע אותו שהוא יעשה עמו חסד בזכות יהונתן – כל הרכוש של שאול יהיה שלו, ודוד יפרנס ויכלכל אותו. מפיבושת שוב משתחוה ושואל את דוד - מדוע אתה מתייחס לכלב מת שכמוני ?

דוד קורא לציבא ואומר לו שמעכשיו הוא ובניו עבדים למפיבושת. (לציבא היו 15 בנים ו-20 עבדים). ציבא מקבל עליו את ציווי דוד.

הפרק מסתיים בכך שמפיבושת נכה ברגליו והוא יושב ואוכל משולחן המלך דוד.

שמואל ב' - פרק י' :

מלך בני עמון מת ודוד שולח שליחים בשמו לנחמו (בכך הוא מחזיר לו טובה תחת טובה – שכשברח דוד מפני שאול, הוריו ברחו למלך מואב ומלך מואב הרג את כולם חוץ מאחד שברח למלך בני עמון והוא הצילו).

שרי בני עמון אומרים לחנון (מלך בני עמון החדש) **שאנשי דוד באו לרגל את הארץ ולא באמת לנחמו**.

חנון מגלח את חצי זקנם וקורע חצי מלבושם של שליחי דוד. האנשים מתביישים לחזור כך לדוד, וכשדוד שומע על כך הוא אומר להם שישארו ביריחו עד שיצמח זקנם.

כאשר בני עמון מבינים שנמאסו מפני דוד, הם מחליטים להילחם מול דוד והם שוכרים כמה עמים על מנת שיעזרו להם במלחמה.

יואב התכונן למלחמה וסיכם עם אבישי אחיו שיתחלקו לשתי קבוצות. יואב וחייליו כנגד ארם, ואבישי וחייליו כנגד בני עמון, ומי מהם שיתחלש מול האויב, יבוא השני ויעזור לו. ולבסוף נס ארם מפני יואב, וכשראו כך בני עמון התחילו גם הם לברוח, ויואב שב לירושלים. ודוד נאסף להילחם מול ארם ובעזרת ה' מנצח את ארם והורג בהם כ 40.000 חיילים.

שמואל ב' - פרק י"א:

דוד רואה את בת שבע, היא מוצאת חן בעיניו והוא רוצה להתחתן איתה.
הוא מגלה שהיא נשואה לאוריה החיתי ושולח הודעה ליואב שישימו את אוריה בחזית ואכן, אוריה מת במלחמה. ומודיעים זאת לדוד.
לאחר מכן, דוד מתחתן עם בת שבע ונולד להם בן.
ה' כועס על מעשה זה של דוד ששלח את אוריה לחזית על מנת שיהרג.

שמואל ב' - פרק י"ב:

נתן הנביא בא אל דוד ומספר לו את "משל כבשת הרש": היו שני אנשים - אחד עשיר ואחד עני.

לעשיר היו צאן ובקר רבים ואילו לעני לא היה כלום חוץ מכבשה אחת שהוא נהג בה כבתו. יום אחד, בא אדם לאיש העשיר ועל מנת לכבדו, רצה העשיר להגיש לו כבש, אך לא רצה לקחת משלו ולכן לקח לאיש העני את הכבשה שלו. (עד כאן המשל.)

דוד שומע את המשל (אך אינו יודע שזהו משל), כועס ופוסק את הדין - על העשיר לשלם פי 4) כדין אדם שגנב כבש). אומר נתן לדוד - אתה האיש! ה' עזר לך עד היום, הצילך מיד שאול ונתן לך מה שרצית ואתה הרגת את אוריה על מנת לקחת את אשתו.

העונש מאת ה' - רבים מזרעו של דוד ימותו בחרב ובנוסף, תקום רעה מבית דוד, ומישהו יקח את נשי דוד.

דוד מבין שנהג בצורה לא ראויה ואומר - "חטאתי לה' ". נתן הנביא משיב שגם ה' סלח לו והוא לא ימות, אך הבן שיוולד לו מבת שבע, ימות.

נתן חוזר לביתו ואכן, בנו של דוד שנולד מבת שבע חולה במחלה קשה. דוד מתפלל וצם. זקני ביתו מנסים לשכנעו לאכול, אך הוא מסרב. וביום השביעי הילד מת. זקני ביתו של דוד לא יודעים כיצד לספר זאת לדוד, כי הוא עלול לקבל את הבשורה בצורה קשה. דוד רואה שהם מתלחששים ומבין שמהו קרה. הוא שואלם האם בנו מת, וכשמבין שכן, הוא קם, מתרחץ ומחליף את בגדיו ואוכל. שואלים עבדיו - מדוע כשבנך היה חולה, לא הסכמת לאכול ואילו, כעת אתה קם, אוכל וכו'? עונה דוד - כל עוד הילד היה חולה, התפללתי שאולי ה' ישמע את תפילתי ויחיה את בני. אולם כעת, כשבני מת, מה תעזור התפילה שלי עליו? הרי הוא כבר נפטר.

דוד מנחם את בת שבע אשתו ולאחר זמן, שוב נולד להם בן והם קוראים לו "שלמה". נתן הנביא נותן לו שם נוסף - "ידידיה".

יואב נלחם ברבת בני עמון וכמעט לוכד אותה. הוא שולח שליחים לדוד על מנת שדוד יבוא ויכבוש אותה וכך העיר תיקרא על שמו.
דוד בא, כובש את העיר וחוזר לירושלים.

שמואל ב' - פרק י"ג :

מסופר על 3 ילדים של דוד משתי נשיו: אמנון – מאישה אחת ואבשלום ותמר מאישה שנייה ושמה מעכה בת מלך גשור.

אמנון רוצה את תמר והוא מנסה להשיגה בדרך עורמה. הוא עושה את עצמו חולה וכך הוא ביקש מדוד אביו שיביא את תמר להכין לו לביבות וכך הוא יבריא ויתחזק.

כאשר תמר מגיעה הוא מנסה לשכנע אותה לדבר עבירה, אך תמר לא מסכימה לו, והוא כופה אותה לדבר עבירה.

לאחר שנתיים, אבשלום הורג את אמנון בתגובה למעשיו עם תמר. ודוד שומע על כך ובוכה והתאבל על אמנון.

אבשלום ברח לגשור (שהרי אמו מעכה היא בתו של מלך גשור. כלומר – אבשלום בורח אל סבו) ושוהה שם שלוש שנים. דוד מתנחם על מות אמנון ומתגעגע לאבשלום.

שמואל ב' - פרק י"ד :

יואב יודע שעם כל געגועי דוד לאבשלום בנו, דוד עדיין כועס עליו, אך יואב רוצה שדוד יחזיר את אבשלום לירושלים. ולכן, הוא לוקח אישה חכמה מתקוע ומבקש ממנה להתלבש כאבלה וללכת לדוד ולומר לו את מה שאומר לה יואב. האישה הולכת ומספרת לדוד (את דברי יואב שהם): שהיא אישה אלמנה ויש לה 2 בנים. יום אחד, שני בניה רבו ואחד הרג את השני, כעת כל המשפחה מבקשת להרוג את הבן שנשאר וכך לא יישארו לה יורשים.

דוד שומע את הסיפור ומבטיח לה שהוא יטפל בנושא. האישה אומרת לדוד שאם יגלה שלא כך בדיוק הדבר, ידע שעליה החטא ולא עליו. דוד אומר לה להביא אליו את המבקש לפגוע בה. היא שוב מבקשת הבטחה שבנה לא יפגע ודוד מבטיח.

האישה מבקשת לומר עוד דבר מה אל דוד, ודוד מקשיב. אומרת האישה – עכשיו, כשאספר לך את הסיפור האמיתי, אל תשנה מהבטחתך שאמרת: "חי ה' אם יפול משערת בנך ארצה!".

דוד שואל את האישה האם יואב אחראי לכל זה. עונה האישה – יואב אחראי לכל זה והוא אמר לי מה לומר.

דוד קורא ליואב ומצווה עליו להחזיר את אבשלום לירושלים. ויואב עושה זאת. דוד מגביל את דבריו ואומר שכשאבשלום יגיע לירושלים, שלא יעבור דרך הארמון, אלא ילך ישר לביתו. ואכן, אבשלום הולך לביתו ולא פוגש את אביו, המלך.

מוזכר שאבשלום היה איש יפה ולא היה כמותו בכל ישראל. היה לו גם שיער ארוך ויפה מאוד. נולד לאבשלום 3 בנים ובת אחת ושמה תמר וגם היא הייתה יפת תואר.

אבשלום נמצא בירושלים שנתיים וכל הזמן הזה לא פגש את המלך. אבשלום שולח שליחים אל יואב על מנת שיקשר בינו ובין דוד ויוכל לפגוש את אביו, אך יואב לא מגיע אליו. אבשלום שוב שולח שליחים ועדיין יואב לא מגיע. אבשלום שורף ליואב את השדה.

יואב בא לאבשלום ושואלו – מדוע שרפת את השדה? עונה אבשלום – קראתי לך מספר פעמים ולא באת. ועכשיו, למה הבאת אותי מגשור? שם היה לי טוב ופה, אני כלוא בביתי ולא יכול לראות את המלך.

יואב מדבר עם דוד, דוד קורא לאבשלום, אבשלום מגיע, משתחוה ודוד נושק לו.

שמואל ב' - פרק ט"ו :

לאחר המפגש בין דוד ואבשלום, אבשלום היה עומד בשער וכל מי שהיה לו משפט והיה בדרכו אל המלך, היה אבשלום קורא לו, שומע את דבריו ומשכנעו שדבריו צודקים, אך המלך לא יקשיב לו ולא יצדיק אותו.

אומר אבשלום – הלוואי והייתי שופט בארץ וכל מי שהיה לו משפט, הייתי מצדיק אותו, וגם כאשר היה אדם רוצה להשתחוות לאבשלום היה אבשלום מנשקו ועושה עצמו כאוהב, וכך אבשלום היה "גונב" את לב העם.

לאחר 40 שנה למלכות דוד, אומר אבשלום לאביו – כשהייתי בגשור, נדרתי נדר ועכשיו אני צריך ללכת לחברון לקיים את נדרי (הכוונה היא להביא כבשים טובות מחברון שבהן ישתמש אבשלום לקרבן).

דוד מאפשר לו ללכת, אך אבשלום, במקום לעשות מה שאמר לדוד, הוא שולח מרגלים בכל שבטי ישראל ואומר להם שכשישמעו את קול השופר, ידעו שאבשלום מלך.

עם אבשלום הלכו 200 איש, שלא ידעו מהן כוונותיו. בנוסף, אבשלום שולח את אחיתופל, יועץ דוד מדוד כדי שיהיה עם אבשלום. (מטרתו היא שאם דוד ישמע על כוונותיו וירצה עצה, אחיתופל לא יהיה לידו וכך לא יהיה לדוד יועץ). לאט לאט מתווספים עוד אנשים אל אבשלום.

המגיד מגיע לדוד ואומר לו כי כל איש ישראל הלכו אחרי אבשלום. דוד מבין שכשאבשלום יחזור, הוא ירצה להרגם ולכן, דוד מציע לכל בני ביתו לברוח. עבדי המלך מסכימים עם דוד.

דוד יוצא מביתו ומשאיר שם את 10 פילגשיו לשמור על הבית. נמצאים עם דוד 600 איש.

כשדוד רואה שאיתי הגיתי מצטרף, הוא אומר לו שעדיף שיישאר בירושלים, וגם, איתי הגיע אל דוד רק יום לפני כן ודוד עכשיו יתחיל לנדוד וחבל שאיתי ינדוד איתו.

אומר איתי – איפה שהמלך נמצא – שם גם אני. דוד מסכים ואיתי נשאר איתו.

צדוק והלויים לוקחים איתם את ארון ה' עם עמ"י, אך דוד מבקש מצדוק שיחזיר את הארון לירושלים ואם ה' ירצה, דוד עוד ישוב ויראה את הארון. דוד מבקש מצדוק הכהן לשוב לירושלים יחד עם אחימעץ בנו ועם אביתר ויהונתן בנו.

דוד מסכם איתו שהוא יחכה להם בערבות המדבר עד שיבואו ויגידו לו מה קורה בירושלים. צדוק ואביתר עושים כדברי דוד.

המשך הפרק בעמוד הבא..

דוד הולך ובוכה וכל העם בוכים איתו. דוד מבקש מה' שיסכל את עצת אחיתופל.

בדרכו, דוד פוגש את חושי הארכי כשכותנתו קרועה ואדמה על ראשו. דוד מבקש ממנו שלא יצטרף אליו (אל דוד), כי אם יבוא איתו, זו תהיה מעמסה על דוד. אך, אם הוא ישוב לירושלים, יש ביכולתו לסכל (לבטל) את עצת אחיתופל. דוד אומר לחושי שבירושלים נמצאים צדוק ואביתר הכוהנים, וכל מה שחושי ישמע, עליו לומר להם והם יאמרו זאת לדוד. חושי מקשיב בקול דוד וחוזר לירושלים.

אבשלום מגיע לירושלים.

עמואל ב' – פרק ט"ז :

דוד מתקדם מעט בבריחתו מאבשלום, ופוגש את ציבא (עבד שאול, שעכשיו הוא עבד למפיבושת), עם חמורים וצידה. שואלו דוד – למה כל זה? עונה ציבא – החמורים למלך לרכב, הלחם לנערים לאכול והיין לשתיה. שואל דוד – היכן מפיבושת? עונה ציבא – בירושלים. הוא יודע שהיום יחזור להיות מלך בירושלים. דוד אומר לציבא כי מעתה, כל רכושו של מפיבושת יהיה של ציבא.

דוד מגיע למקום שנקרא בחורים, ושם יוצא לקראתו אדם ממשפחת שאול ושמו – שמעי בן גרא.

שמעי הולך וסוקל את דוד ועבדיו באבנים ומקלל אותם. אומר שמעי לדוד – ה' לקח את המלוכה ממך ונתנה לאבשלום בנך כי אתה שפכת הרבה דמים. אבישי בן צרויה (אח של יואב – שר צבא דוד ושל עשהאל, שנהרג בפרק ב') אומר לדוד: "למה יקלל ה' את אדוני המלך?" אבישי רוצה להרוג את שמעי. אומר לו דוד – אם הוא מקלל, כנראה שה' שלח אותו לעשות זאת. ואולי ה' יראה את התנהגותי וישיב לי טובה.

דוד ועבדיו ממשיכים ללכת ושמעי הולך במקביל אליהם וממשיך לקללם ולסקלם באבנים.

דוד ועבדיו מגיעים למקום הנקרא "בחורים" ועוצרים לנוח שם. **אבשלום וכל העם שאיתם ואחיתופל מגיעים לירושלים.** חושי הארכי רואה אותם, בא לקראתם ומברך את אבשלום – "יחי המלך! יחי המלך!". שואלו אבשלום – מדוע לא הלכת עם החבר שלך – דוד? עונה חושי – ראיתי שכל העם איתך. וגם ה' בחר בך והחלטתי להצטרף אליך. חושי מבטיח לאבשלום שישרת אותו כמו ששירת את דוד.

אבשלום מבקש מאחיתופל עצה. אומר אחיתופל לאבשלום, לקחת את פילגשי דוד וכך, כל היום יריו ועארועלוח הוא המלך החדש ואני ארועלוח ויושה זאת.

שמואל ב' - פרק י"ז :

אחיתופל מציע את עצתו השנייה לאבשלום – שאבשלום ילך בלילה עם 12,000 איש לקראת דוד להורגו, אנשי דוד יראו, יפחדו ויברחו והוא יהרוג את דוד.

אבשלום מקבל את עצתו, אך קורא לחושי הארכי על מנת לשמוע את דעתו. אומר חושי – עצה זו של אחיתופל לא טובה, שהרי דוד הוא גיבור חיל והוא מתנהג כדוב שכול (שמרוב צער, הורג את כל מי שמתקרב אליו). עכשיו הוא מתחבא במערות, ואם יגיע צבאך לשם, הוא יהרוג את כולם. לכן, עדיף שתאסוף את כל העם מן ועד באר שבע וכך, תצאו להילחם בצבא דוד. **אבשלום מקבל את עצת חושי במקום עצת אחיתופל.**

חושי הולך ומספר לצדוק ואביתר הכוהנים את הסיפור שהיה עם אבשלום ואחיתופל, ומבקש מהם להודיע לדוד שיעבור ממקום מחבואו.

יהונתן ואחימעץ הולכים לספר זאת לדוד. בינתיים, נער אחד רואה אותם ומספר לאבשלום.

יהונתן ואחימעץ מתחבאים בבאר של אחד האנשים מבחורים. עבדי אבשלום מחפשים אחריהם אך האישה מכסה את פתח הבאר על מנת שלא יראו ואומרת לעבדי אבשלום שהם (יונתן ואחימעץ) חזרו לירושלים. יהונתן ואחימעץ הולכים לדוד ומספרים לו. דוד בורח ממקומו. **אחיתופל רואה שעצתו לא התקבלה והוא מתאבד.** דוד מגיע למחנים.

אבשלום לוקח לו לשר צבא את עמשא בן יתר.

במחנים, דוד מקבל אוכל וכלי תשמישי עבורו, ועבור צבאו מאת שובי בן נחש, ומכיר בן עמיאל, וברזילי הגלעדי.

שמואל ב' - פרק י"ז :

דוד מחלק את צבאו ל-3 קבוצות 1- תחת פיקודו של יואב בן צרויה 2- עם אבישי בן צרויה 3- עם אתי הגתי, דוד רוצה להצטרף למלחמה, אך צבאו וחייליו מסרבים שדוד יצא עימם למלחמה.

דוד מבקש השרי הצבא שינהגו ברחמים עם אבשלום ולא יהרגוהו.

עבדי דוד מכים בחיילים רבים מצבא אבשלום.

אבשלום רכב על הפרד ולפתע – שערותיו נתקעו בענפי עץ האלה והוא נשאר תלוי בין שמים וארץ. יואב ועשרה מנעריו הורגים את אבשלום ובכך, מסתיימת המלחמה.

אחימעץ רוצה לספר זאת לדוד, אך יואב מעדיף שמישהו אחר ילך כי אחימעץ רגיל לבשר בשורות טובות. יואב שולח את הכושי, אך אחימעץ גם רוצה לספר לדוד והוא עוקף בריצתו את הכושי. אחימעץ מספר לדוד שניצחו במלחמה אך לא סיפר מה קרה עם אבשלום. ואחריו נכנס הכושי ומספר לדוד על הריגת אבשלום.

שמואל ב' - פרק י"ח :

דוד בוכה וכועס על מות אבשלום ואומר : "בני אבשלום, בני בני אבשלום, מי יתן מותי אני תחתך, אבשלום בני בני". יואב שומע על אבלו של דוד. באותו יום, תשועת העם הפכה לאבל, כי דוד התאבל על בנו. עמ"י חוזר לעיר בשקט ובגניבה.

יואב בא לדוד ואומר לו שהוא מבייש את עבדיו וחייליו. הוא שונא את מי שעליו לאהוב, ואוהב את מי שעליו לשנוא. וכעת, על דוד לצאת אל עבדיו, כי אחרת, כולם יעזבו אותו והוא יישאר לבד.

דוד קם ויושב בשער וכל העם שומע שדוד יושב בשער, עמ"י מגיע לפני דוד אך האנשים שהיו בתחילה עם אבשלום ברחו לבתיהם כי פחדו.
העם רוצה את דוד ואומרים כל העם – המלך דוד הציל אותנו מכל אויבנו, ברח מפני אבשלום ואבשלום שאנו המלכנו – מת במלחמה. אז למה אנו מחכים ולא קוראים לדוד שימלוך עלינו?

דוד שולח לצדוק ולאביתר הכהנים – שישאלו את זקני יהודה מדוע אינם עושים כלום להשבת המלך? הרי אתם אחי! ואף לעמשא בן יתר) שהיה שר צבא אבשלום) הוא שולח להודיע שהוא נותן לו את תפקיד שר הצבא במקום יואב. ואכן, שבט יהודה בא ומבקש מדוד ועבדיו לשוב ולמלוך עליהם.

דוד מגיע לירדן ושבט יהודה מגיע לגלגל על מנת לעזור למלך לעבור את הירדן (דבר המסמל כבוד). שמעי בן גרא יורד עם שבט יהודה לקראת דוד, נופל לרגליו ומבקש מדוד לסלוח לו על דבריו.

שמואל ב' – פרק כ' :

מסופר על איש בליעל הנקרא "שבע בן בכרי" אשר החל לתקוע בשופר ולהכריז מרד נגד דוד המלך, ואנשי ישראל הלכו אחריו, אך אנשי יהודה דבקו בדוד המלך.

דוד חוזר לביתו בירושלים ופוגש שוב את 10 הפלגשים שלו, אך דוד לא בא אליהם עוד, אלא דואג לכל מחסורם.

דוד שולח את עמשא שר הצבא לקרוא לשבט יהודה תוך 3 ימים, על מנת שלא ילכו אחרי שבע בן בכרי (עם ישראל כן הלך אחרי שבע בן בכרי).
עמשא מאחר את הזמן שאמר לו המלך, ולכן שולח דוד גם את אבישי לקרוא לשבט יהודה, יואב והגיבורים יוצאים גם ויואב פוגש את עמשא בדרך, יואב מתקרב לנשק את זקנו והורג את עמשא. (מאוחר יותר בסוף ימיו נידון יואב למיתה על מעשה זה)

יואב ממשיך במרדף אחרי שבע בן בכרי. הוא מגיע לאבלה בית המעכה ומתכוון למלחמה, אך, אישה אחת חכמה (סרח בת אשר "ילקוט שמעוני") אומרת לו – למה תילחם ותהרוג את אנשי העיר? אנחנו נהרוג את שבע בן בכרי ונשליך אליך את ראשו מהמגדל. יואב מסכים ואכן, היא עושה כך. יואב תוקע בשופר כסימן לסיום המרדף.

שמואל ב' - פרק כ"א :

יש רעב בארץ במשך 3 שנים רצופות. דוד פונה לה' ושואלו מדוע יש רעב. ה' עונה לדוד, שהרעב בה בגלל שני דברים א: ששאל שנקבר בהחבא ללא הספד מכובד כראוי לשאלו. ב: ששאל הרג את הגבעונים ללא סיבה, כאשר הרג אחיתופל את נוב עיר הכהנים.

דוד קורא לגבעונים ושואלם - כיצד יכול לכפר על העוון שהרגו בהם? (דוד רוצה לבקש את סליחתם, אך לגבעונים אין את מידותיהם של עמ"י - בישנים, רחמנים וגומלי חסדים ולכן, תגובתם קשה) עונים הגבעונים - כסף וזהב אנו לא צריכים וגם איננו רוצים להרוג סתם אדם מעמ"י. שואלם שוב דוד - מה נעשה לכם כדי שיכופר העוון? עונים הגבעונים - אנו רוצים שבעה מבני שאול שפגע בנו, ואנו נתלה אותם בגבעת שאול. דוד מסכים. דוד לא נותן להם את מפיבושת בן יהונתן, בגלל הברית בינו ליהונתן, אך הוא לוקח את שני בני רצפה בת איה ואת חמשת בני מיכל בת שאול. הגבעונים תולים אותם. והתקופה, היא ימי ניסן - מתחיל להיות מזג אוויר חם. לאחר תלייתם, רצפה בת איה לוקחת מים ושופכת עליהם על מנת שבשרם לא ייסדק מהשמש) שלא יהיה בזיון המת) וכן, היא מונעת מעוף השמים ומחיות הארץ להתקרב לגופות. את כל זה היא עושה תקופה ארוכה - עד ימי תשרי. מספרים לדוד על מעשיה והוא לוקח את גופות שאול ויהונתן, וכן את 7 צאצאי שאול וקוברים אותם בצלע שבארץ בנימין במקום קיברו של קיש אבי שאול. לאחר מכן, ה' מוריד לארץ גשם) לאחר הרעב הגדול).

מתחיל מלחמה בין ישראל לפלישתים. "ישבי בנוב" מנסה להרוג דווקא את דוד המלך. אבישי בן צרויה ודוד גוברים עליו והורגים אותו, ומאז - לא מסכימים שדוד יצא למלחמה כדי שלא יפגע.

בסוף הפרק, מסופר על מספר הרוגים מהפלישתים ומי הרגם :
סבכי החושתי הרג את סף מילידי הרפה, אלחנן בן יערי הורג את גלית הגתי, יהונתן בן שמעה) אח של דוד) הורג את איש מדון שהוא אח של גולית שהיו לו 6 אצבעות בכל יד ובכל רגל.

סיכום קצר לפרקים כ"ב - כ"ג :

שירת דוד - דוד משבח את ה' על שעזר לו בכל מלחמותיו.
מסופר על גיבורי דוד ומה עשו בכל מלחמה - סה"כ - 37 גיבורים.

שמואל ב' - פרק כ"ד :

ה' כועס שוב על עם ישראל והוא גורם לדוד לספור את עם ישראל (והרי אסור לספור את ישראל אלא בצורה מסויימת, לדוגמא – בעזרת שקלים וכד').

דוד מבקש מיואב לספור את בני ישראל ויואב לא מבין מדוע שהרי מספרם רב והוא מנסה להתנגד. דוד מתעקש ויואב הולך לבצע שליחותו. מספר בני ישראל באותו זמן – 800,000 איש חיילים ועוד מיהודה 500,000 איש.

לאחר הספירה, דוד מבין שעשה דבר לא טוב. הוא פונה לה' ואומר :
"חטאתי" ומבקש מה' שיסלח לו.

למחרת, ה' שולח את גד הנביא והוא נותן לדוד 3 אפשרויות לעונש :

א. **7 שנות רעב בארץ.**

ב. **3 חודשי בריחה מאויבים.**

ג. **3 ימי מגפת דבר בכל הארץ.**

דוד בוחר בעונש ה"דבר" שהוא עונש ביד ה' בלבד, ואומר : "צר לי מאוד. נפלה נא ביד ה' כי רבים רחמיו וביד אדם אל אפולה".

ביום אחד מתים בדבר 70,000 איש מעם ישראל. מלאך ה' רוצה להמשיך ולהכות בעמ"י אך, ה' עוצר אותו כשמגיע לגורן ארונה. דוד מבקש מהמלאך שלא יפגע בכל העם אלא דווקא בו ובמשפחתו, כי הוא זה שחטא.

גד הנביא בא אל דוד ואומר לו להקים מזבח לה' בגורן ארונה. דוד הולך לבית ארונה ושם, ארונה מתחבא מפני במלאך, אך, כשראה את דוד מתקרב – יצא אליו והשתחוה.

שואל ארונה את דוד מדוע בא. עונה דוד – לקנות את הגורן לבנות מזבח לה'. ארונה מסכים ורוצה לתת לדוד את הגורן בחינם, אך, דוד לא מסכים ורוצה לקנותו בכסף. אכן, דוד קונה את הגורן בחמישים שקלים. דוד בונה שם מזבח ומקריב קרבנות, ה' מקבלם ועוצר את המגפה מעל הארץ.

תם ונשלם הסיכום על ספר שמואל.
שְׁנוּזָה לְלִמּוּד וּלְדַעַת אֶת כָּל הַתנ"ךְ, אִמֵּן.
תודה לבורא עולם.